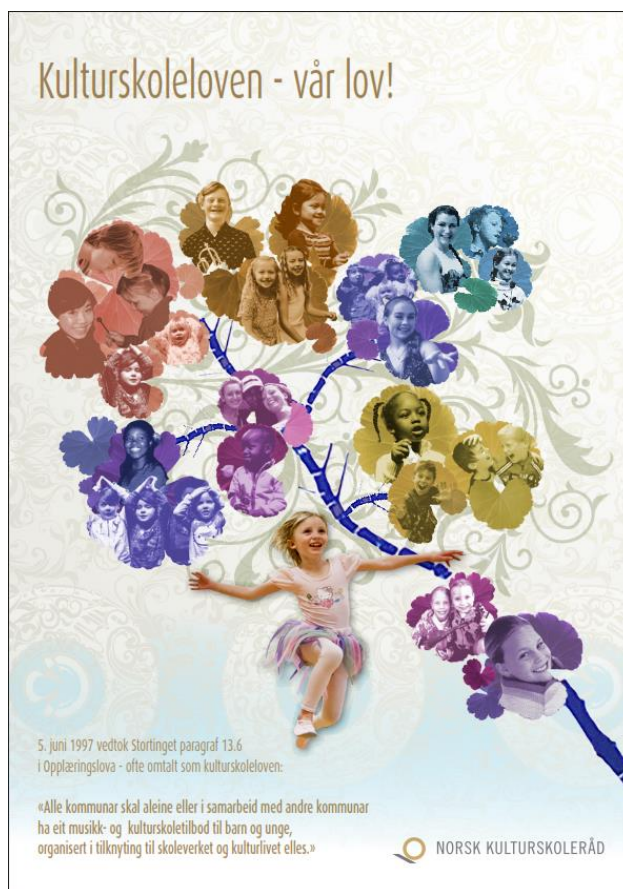

Norsk kulturskoleråd

Styremøte 02

18. april 2017

Oslo

Fabiola Charry
grafisk design

Sak 2017.11 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksdokumenter: Innkalling og sakliste

Saksbehandler: Lars Emil Johannessen

Forslag til vedtak:

Innkalling og sakliste godkjennes

Sted/dato Trondheim 28. februar 2017
Dokumentnavn Innkalling styremøte 2017 - 02
Styresekretær Lars Emil Johannessen, +47 907 43 814

Styret:

Leder Nils R. Sandal
Nestleder Heidi Hesselberg Løken
Styremedlem Liv Kari Eskeland
Styremedlem Alexander Krohg Plur
Styremedlem Marianne Bremnes
Styremedlem Berit K. Graftås
Styremedlem Torkel Øien

Varamedlem Geir Grav

Administrasjonen:

Morten Christiansen
Merete Wilhelmsen
Gunn Otnes
Lars Emil Johannessen, styresekretær

Innkalling til styremøte 2017 - 02

Arrangement	Dato/tid	Gjelder	Sted
Sentralstyremøte 2017 - 02	Tirsdag 18. april 10:30 – 19:00 Lunsj 12:30	Styremøte	Oslo KS-huset Haakon VII gate 9

Styreplan 2017, andre møte

Styremøte	Dato	Sted	Saker
2017 – 02	18. april styremøte <i>19. april – Folkevalgtopplæring</i>	Oslo	Årets kulturskolekommune Regnskap 4. kvartal 2016

Vel møtt til møte!

Vennlig hilsen

Lars Emil Johannessen
styresekretær

Sakliste - styremøte 2017-02

Saker :

Sak 2017.11	Godkjenning av innkalling og sakliste
Sak 2017.12	Godkjenning av protokoll styremøte 2017-01
Sak 2017.13	Direktørs rapport til styret
Sak 2017.14	Regnskap
Sak 2017.15	Landsstyremøte 2017
Sak 2017.16	Hederspris
Sak 2017.17	Kulturskolekommune 2017
Sak 2016.18	Rammeplan
Sak 2016.19	AMU årsrapport 2016
Sak 2016.20	Eventuelt

Referatsaker :

Ingen referatsaker

Strategisak :

Strategisak 2017.02 Kulturskolen på den politiske dagsorden

20 årsmarkeringen for kulturskoleloven

Kulturmeldingen

Sak 2017.11 Godkjenning av protokoll styremøte 2017.01

Saksdokumenter: Protokoll styremøte 2017.01

Saksbehandler: Lars Emil Johannessen

Forslag til vedtak:

Protokoll godkjennes.

Protokoll - styremøte 2017 - 01

Møtet ble gjennomført 6. – 7. februar 2017 i Trondheim

Styret:

Leder Nils R. Sandal
Nestleder Heidi Hesselberg Løken
Styremedlem Liv Kari Eskeland
Styremedlem Berit K. Graftås
Styremedlem Alexander Krohg Plur
Styremedlem Anders Aabø
Varamedlem Geir Grav

Forfall:

Styremedlem Marianne Bremnes

Administrasjonen:

Morten Christiansen
Merete Wilhelmsen
Gunn Otnes
Åste Selnæs Domaas, dag 1 sak 2017.05
Lars Emil Johannessen, referent

Nils R Sandal <i>Styreleder</i>	Heidi Hesselberg Løken <i>Nestleder</i>	Berit K. Graftås <i>Styremedlem</i>	Alexander Krohg Plur <i>Styremedlem</i>
Liv Kari Eskeland <i>Styremedlem</i>	Anders Aabø <i>Styremedlem</i>	Geir Grav <i>Varamedlem</i>	

Saker:

Sak 2017.01 **Godkjenning av innkalling og sakliste**

Vedtak:

Innkalling og sakliste godkjennes.

Sak 2017.02 **Godkjenning av protokoll styremøte 2016-07**

Vedtak:

Protokoll godkjennes.

Sak 2017.03 **Direktørs rapport til styret**

Vedtak:

Styret tar direktørs rapport til orientering.

Sak 2017.04 **Regnskap 2016**

Vedtak:

1. Styret tar foreløpig regnskap til orientering.

2. Styret ber administrasjonen om å legge frem en sak på neste møte med fokus på fremtidige inntekter og utgifter.

Nils R Sandal <i>Styreleder</i>	Heidi Hesselberg Løken <i>Nestleder</i>	Berit K. Graftås <i>Styremedlem</i>	Alexander Krohg Plur <i>Styremedlem</i>
Liv Kari Eskeland <i>Styremedlem</i>	Anders Aabø <i>Styremedlem</i>	Geir Grav <i>Varamedlem</i>	

Sak 2017.05 Rammeplan

Vedtak:

Sentralstyret ber administrasjonen om å legge frem saken på landsstyremøte 2017 for å få de prinsipielle føringer på arbeidet med videreutvikling av rammeplanen.

Sak 2017.06 Arbeidsmiljø u. off.

Vedtak:

1. Styret tar saken til orientering.
2. Styret ber administrasjonen etablere en handlingsplan der de formelle organ blir brukt aktivt i prosessen.
3. Styret er positive til å bruke eksterne ressurser dersom en finner dette hensiktsmessig.
4. Styret ber om å få orientering om status på neste styremøte.

Sak 2017.07 Oppspill

Vedtak:

1. Sentralstyret tar informasjon om prosjektet Oppspill til orientering.
2. Sentralstyret ønsker fortløpende å bli orientert om arbeidet videre.

Nils R Sandal <i>Styreleder</i>	Heidi Hesselberg Løken <i>Nestleder</i>	Berit K. Graftås <i>Styremedlem</i>	Alexander Krohg Plur <i>Styremedlem</i>
Liv Kari Eskeland <i>Styremedlem</i>	Anders Aabø <i>Styremedlem</i>	Geir Grav <i>Varamedlem</i>	

Sak 2017.08 Oppfølging av Røeutvalget

Vedtak:

1. Styret tar det framlagte arbeidet med Røe-utvalgets anbefalinger til orientering.
2. Styret ber om at administrasjonen fortsetter prosessen og legger fram saken på neste styremøte.
3. Styret ber administrasjonen ferdigstille en saksutredning til Landsstyret i juni 2017.

Sak 2017.09 Årsmøter i fylker og regioner

Vedtak:

Styret tar saken til orientering.

Sak 2016.57 Eventuelt

Ingen saker.

Referatsaker :

Ingen referatsaker

Nils R Sandal <i>Styreleder</i>	Heidi Hesselberg Løken <i>Nestleder</i>	Berit K. Graftås <i>Styremedlem</i>	Alexander Krohg Plur <i>Styremedlem</i>
Liv Kari Eskeland <i>Styremedlem</i>	Anders Aabø <i>Styremedlem</i>	Geir Grav <i>Varamedlem</i>	

Sak 2017.13 Direktørs rapport til styret

Saksdokumenter:

Saksbehandler: Morten Christiansen

Saksutredning:

Med bakgrunn i sak 2014.04 *Styreinstruks* skal direktør rapportere til styret ut fra følgende oppsett:

Styret skal forelegges direktørs rapport på hvert styremøte med ulikt innhold:

Hvert styremøte:

- Personalsituasjonen
- Informasjon om hvor vi er i prosessen i forhold til vedtak (landsmøte- og sentralstyrevedtak)

I tillegg kvartalsvis:

- Regnskap og nøkkeltall, herunder egenkapitalovervåking

I tillegg årlig:

- Medarbeidertilfredshet

Personalsituasjonen

Det er nå tilsatt ny rådgiver i Rogaland, Michelle Lindboe. Hun starter allerede 1. april i 20 % stilling, og tiltrer for fullt, i 40 %, fra 1. august 2017. I tillegg har Torkel Øien søkt om og fått innvilget ett års permisjon. Denne trer i kraft 1.8.2017. Det arbeides internt med å fylle deler av arbeidsoppgavene Torkel Øien har hatt. Dette gir oss en mulighet til å nytenkning, bl.a. i forhold til det samarbeidet Norsk kulturskoleråd har med ekstern næringsvirksomhet, spesielt Nordea og Norsk Tipping. I denne sammenheng vil det også bli behov for noe ekstern rekruttering.

Sak om arbeidsmiljø, sak 2017.06 ble behandlet i forrige styremøte.

Styret fattet følgende vedtak:

1. Styret tar saken til orientering.
2. Styret ber administrasjonen etablere en handlingsplan der de formelle organ blir brukt aktivt i prosessen.
3. Styret er positive til å bruke eksterne ressurser dersom en finner dette hensiktsmessig.
4. Styret ber om å få orientering om status på neste styremøte.

Proessen med å utarbeide en handlingsplan er satt i gang. Det er gjennomført møter med de aktuelle grupperingene i Fjordgata, og det første møtet med de formelle organ er også gjennomført. De formelle organ er i denne sammenheng tillitsvalgte, verneombud og ansattes representant i arbeidsmiljøutvalget. I det første møtet ble også bedriftshelsetjenesten invitert til å delta. Det er utarbeidet referat fra alle disse tre møtene.

Det er ennå ikke tatt en beslutning om å hente inn ekstern kompetanse. Det er imidlertid innhentet informasjon om aktuelle personer.

Møtene har vært holdt i en god tone, hvor både åpenhet og ærlighet har vært sentrale temaer. Et av hovedelementene i arbeidet videre vil være et enda tydeligere fokus på Norsk kulturskoleråds verdiplattfom som ble utarbeidet H-15/V-16. Her var alle ansatte involvert, men i etterkant ser vi at vi ikke har vært dyktige nok i arbeidet med å gjøre verdiplattfomen til noe den enkelte medarbeider, både i ledelse og for øvrig, har eid og forholdt seg til. Tanken bak å utarbeide en verdiplattfom var å kunne ha en systemisk tilnærming på utfordringer i organisasjonen siden grunnlaget for tilbakemedingene har vært anonymitet, og dermed har gitt et uttrykk for tendenser og ikke konkrete hendelser.

Vi får svært gode tilbakemeldinger på verdiplattfomen, bl.a. fra bedriftshelsetjenesten. I møtene som er gjennomført har det, naturlig nok, vært vanskelig å gå inn på konkrete saker og tilfeller. Her har det vært viktig å gjøre oppmerksom på både varslingsrutiner, bruk av medarbeidersamtaler og ikke minst, det å ta opp en sak så nært som mulig i tid og med den det gjelder. Problematikken rundt det å bruke e-post med mange mottakere som utløp for frustrasjoner har også vært drøftet.

I møtene som har vært avholdt til nå har det vært et samstemt ønske om at vi må komme oss videre, sammen - og at blikket fremover må være fokuset. Det er er allikevel et tankekor og et element som vi også må ha med oss, at forhold rundt arbeidsmiljø har vært en tilbakevendende utfordring i Norsk kulturskoleråd.

Sykefravær 2017

01.01.2016-31.12.16	01.01.17 – 31.03.17
Total: 6,37%	Totalt 2,46 %
Korttid: 3,62%	Korttid: 0,36 %
Langtid: 2,75%	Langtid: 2,10 %

Informasjon om hvor vi er i prosessen i forhold til vedtak (landsmøte- og sentralstyrevedtak)

(Grå skrift markerer det som er orientert om på tidligere styremøter)

Landsmøtet / Landtinget 2016	
Landsmøtet 2016	
Sak 2 – Styrets beretning for perioden	Landsmøtet godkjente styrets beretning for perioden oktober 2014 – oktober 2016. På landsmøtet fremkom imidlertid synspunkter og ønsker fra delegater om å få en mer detaljert rapportering på virksomhetsplanen. Det vil med bakgrunn i dette utarbeides en mer detaljert rapport/oversikt basert på gjeldende virksomhetsplan som legges frem i landsstyremøte i juni 2017.
Sak 3 – Revidert regnskap for 2014 og 2015	Landsmøtet godkjente regnskap for 2014 og 2015. For neste periode skal et mer detaljert regnskap foreligge for å fremme sammenheng mellom budsjett og regnskap. I forbindelse med endringene som må gjennomføres som følge av den nye vedtektene (Landsmøtet, sak 5), utarbeides et system for en oversiktlig budsjett- og regnskapsrapport. Dette ferdigstilles til landsstyremøte i juni 2017.
Sak 5 – Saker som forelegges av styret. Nye vedtekter Vedtak: <ol style="list-style-type: none">1. Nye vedtekter vedtas med de justeringer som er gjort etter eventuelle delvoteringer i Landsmøtet.2. Vedtektene er gjeldende umiddelbart etter vedtak.3. Det nye Landsstyret får mandat til å gjøre de organisatoriske justeringer som er nødvendige med tanke på en eventuell regionreform.	Proessen med å implementere og operasjonalisere de nye vedtektene er bl.a. avhengig av fylkenes og regionenes årsmøter som gjennomføres våren 2017. Det vil gjøres forberedelser frem mot disse, og når de regionale og fylkesvise vedtakene er gjort vil nødvendige tiltak gjennomføres for å totalintegrere fylker og regioner i et felles økonomisystem. Dette innebærer bl.a. et arbeid i forhold til Brønnøysundregistrene. Det er et mål at dette er gjennomført til landsstyremøte i juni 2017. Andre hovedfokus fremover mot landsstyremøtet vil bl.a. være arbeidet med å utvikle et forslag til en virksomhetsplan basert på strategi- og økonomiplanen (Strategi 2020). Protokollen fra landstinget er nå ferdig underskrevet og ligger på kulturskolerådets hjemmeside. De nye vedtektene er også lagt ut på siden. Det er nå utarbeidet en sammenslutningsplan med bakgrunn i de nye vedtektene, og at man skal totalintegrere fylkes- og regionavdelingene. Denne gir en detaljert beskrivelse på hvordan overføringen mellom fylkes- og regionavdelinger skal foregå. (Se vedlegg, "Sammenslutningsplan"). Arbeidet med ny virksomhetsplan vil ha prosessstart under ansattsamlingen 15.-16. februar 2017. Planen skal legges opp med bakgrunn i strategi 2020, men

	<p>det vil også være nødvendig å se på format og omfang.</p> <p>Det vil fremdeles være en faseforskyving i virksomhetsplanene i forhold til fylkes- og regionavdelingene. Dette er grunnet i konsekvensene av de nye vedtektene. Jeg håper man kan være pragmatisk og løsningsforkusert i arbeidet med å sette sammen den felles planen, slik at både politiske føringer fra styrer og faglige innspill fra rådgiverne og ansatte for øvrig kan være med på å lage et godt styringsdokument.</p> <p>Som resultat av vedtaket i landsstyret 2016 om nye vedtekter er alle fylkes- og regionavdelinger nå inne i prosessen med å omdanne Norsk kulturskoleråd til én organisasjon. Det vil si at de ulike avdelingen har gjennomført sine årsmøter og gjort de nødvendige vedtak for å legge seg selv ned, og deretter bli innlemmet i Norsk kulturskoleråd som en enhetlig organisasjon.</p> <p>Det som gjenstår i prosessen er å melde avdelingene ut av Brønnøysundsregisteret som egne juridiske enheter.</p>
Landstinget 2016	
Sak 5 – Saker som framlegges av landsstyret og sentralstyret	
Sak 5.1 – Flyktninger og kulturskolen Vedtak: 1. Landstinget ber om at fokusområdet flyktninger, innvandrere og kulturskole prioriteres og legges frem for landsstyret i forbindelse med utarbeiding av virksomhetsplan for kommende landsstyreperiode. 2. Administrasjonen utreder kulturskolerådets rolle i arbeidet knyttet til flyktninger, innvandrere og kulturskole, og legger dette fram for landsstyret ifm utarbeidelse av virksomhetsplan for kommende landsstyreperiode.	<p>Arbeid med flyktning og inkludering vil være et prioritert arbeidsfelt i Norsk kulturskoleråd. Konkret vil det si at det avsettes arbeidstid/stillingsressurser til arbeidet. Dette må i første omgang gjøres innenfor kulturskolerådets økonomiske rammer. Med bakgrunn i dette ser vi på muligheten for en intern utlysning av en prosjektressurs.</p> <p>Det er satt ned en arbeidsgruppe på to med følgende mandat: Utarbeide en skisse over aktuelle innsatsområder, inkl. et første utkast til tiltaksplan med milepæler som oppfølging av dette fokusområdet, og som presenteres Landsstyret i juni 2017. Arbeidet med dette legges inn som en del av de to sine ordinære arbeidsoppgaver våren 2017. I arbeidet ligger å inkludere ulike medarbeidere i kulturskolerådet i perioder, ifh til fag, programområder osv. Et første idemøte rundt dette ble holdt i slutten av januar. Frem til mai vil ulike bli spurt om å bidra inn i arbeidet på ulikt vis.</p>
Sak 5.2 – Kulturskolerundervisning i skoletid Vedtak: Landstinget vedtar at Norsk kulturskoleråd i	<p>Første tiltak i forhold til denne saken vil være å drøfte problemstillingen med KS, bl.a. gjennom vår felles ansatte.</p>

<p>landstingsperioden skal jobbe aktivt opp mot aktuelle aktører for å drøfte og eventuelt avklare mulighetene for en tettere integrering av kulturskolens undervisning i ordinær skoletid.</p>	<p>To i organisasjonen får fått følgende mandat: Lage et forslag til fremdrift for oppfølging av denne saken, som skal kvitteres ut i 2020, men hvor landsstyret vil bli orientert om en første status på møtet i juni 2017. Et tiltak i forhold til denne saken vil være å drøfte problemstillingen med KS, bl.a. gjennom vår «felles ansatte» Ann Evy Duun. Berit Graftås er involvert som sentralstyreprerentant, og har i tillegg lang erfaring med kulturskoleundervisning i skoletid gjennom arbeidet i kulturskolen på Tolga.</p>
<p>Sak 7 – Medlemskontingent Vedtak:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Landstinget vedtar framlagte forslag og ber landsstyret vedta ny kontingentmodell når ny kommunestruktur foreligger.2. Fram til ny kontingentmodell er vedtatt, baseres medlemskontingenten på kommunestrukturen slik den er i 2016.3. Landstinget gir landsstyret mandat til å vurdere kontingentmodell for fylkeskommunene	<p>Saken er nå under forberedelse for å kunne legges frem for landsstyret. Regionaliseringsprosessen i Norge er blitt tydeligere siden landstinget, og selv om ikke alt er på plass fra myndighetenes side vil vi forsøke å sette opp modeller både for kontingenter, organisering av kulturskolerådets region- og fylkesavdelinger med bakgrunn i nye regioner, og ikke minst for delegatfordeling til Norsk kulturskoleråds landsting og landsstyre.</p>
<p>Sak 8 – Godtgjørelse til landsstyret, sentralstyret, fylkesr-regionsstyrer, komiter og utvalg Vedtak:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Landstinget vedtar forslag til satser som foreslått av administrasjonen.2. Landsstyret får i mandat å utrede en ny honorarordning med bakgrunn i de nye vedtektene.	
<p>Sak 9 – Strategi og økonomiplan Vedtak: Landstinget vedtar strategi- og økonomiplan for perioden 2017 – 2020 med følgende tillegg: Driftstilskuddet til fylker og regioner økes til kr 2.400.000,- Inndekning skjer via reiser, diett med mer.</p>	<p>Inndekning av endringen gjort i landstinget gjøres i forbindelse med budsjett for 2017.</p> <p>I arbeidet videre vil det være viktig å synliggjøre sammenhengen mellom strategiplanen og økonomiplanen. Det vil settes i gang et arbeid som også har sammenheng med operasjonaliseringen av de nye vedtektene. Sentralt er at det må være en økonomi knyttet til den strategien som landstinget har vedtatt. Dette vil gi tydeligere styringssignaler i organisasjonen.</p> <p>Dette vil også være viktig å drøfte i landsstyret, slik at arbeidet med å tydeliggjøre Norsk kulturskoleråd som en enhetlig organisasjon blir fundamentert i vedtakene gjort på landstinget. I landsstyret vil arbeidet med virksomhetsplan og sentrale fokusområder være vesentlig, med tydelige linjer til strategiplanen (strategi 2020).</p>

Styremøter	
<p>Sak 2016.31 Rammeplan Vedtak:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Sentralstyret tar informasjon om status på rammeplanarbeidet til orientering.2. Itrådmedtilleggs kommentarer foretas noen språklige tilpasninger i rammeplanens kapittel 1 og 2.3. Rammeplan for kulturskolen ansees som ferdigstilt og gjøres tilgjengelig via kulturskolerådets hjemmeside og andre aktuelle kanaler. Trykt versjon av Rammeplan for kulturskolen distribueres til kulturskolerådets medlemskommuner og samarbeidsparter uten omkostninger, i tillegg til at Rammeplan for kulturskolen legges ut for salg.4. Sentralstyret ønsker fortløpende å bli orientert om implementeringsarbeidet videre.	<p>Viser til sak 2017.05</p>
<p>Sak 2016.32 Faglig og politisk arbeid i regionene (Røe-utvalget) Vedtak:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Sentralstyret takker utvalget for godt utført arbeid.2. Sentralstyret ønsker å legge anbefalinger i strateginotatet til grunn for det videre arbeidet.3. Sentralstyret ber om å få en vurdering fra administrasjonen og de tillitsvalgte på konsekvenser i notatet både for økonomi og tilsatte som egen sak i neste styremøte.4. Sentralstyret ber om at en framdriftsplan for implementering forutsatt at Landsmøtet godkjenner framlegg til nye vedtekter.	<p>Saken er diskutert med tillitsvalgte 22.11.16 og var gjenstand for drøfting i medbestemmelsesmøte 4.1.2017.</p> <p>Røe-utvalgets arbeid er på mange måter en videreføring og operasjonalisering av Skaar-utvalget. Det legges opp til en tiltaksrekke på kort og lang sikt. Tiltakene slik de foreligger på nå er fremoverlente og ambisiøse.</p> <p>Viser til sak 2017.09 – Oppfølging av Røe-utvalget.</p> <p>Røe-utvalget vil bli tatt opp i neste styremøte.</p>
<p>Strategisak 2016.04 Kulturskolen på den politiske dagsorden Høsten 2016 vil styret jobbe aktivt inn mot de politiske partier for å orientere, motivere og øke kompetansen på kulturskole med følgende punkter :</p> <ul style="list-style-type: none">• At kulturskolene styrkes slik at de kan gi best mulig tilbud med tanke på både mangfold og kvalitet.• At alle som ønsker det, skal få kulturskoleundervisning.	<p>Det er som oppfølging av søknad om statsstøtte for 2017 vært ulike henvendelser til ulike partier. Det er opprettholdt en dialog med KrF, som bidro til at det ble en økning på fjorårets statsbudsjett. Denne økningen synes opprettholdt i 2017-budsjettet.</p> <p>AU deltok i forbindelse med statsbudsjettet 2017 i høring i KUF-komiteen 25.10.16.</p> <p>I arbeidet fremover er innpurten på de ulike partiers programprosess viktig å fokusere. Noen partier har</p>

<ul style="list-style-type: none">• At kulturskolene har handlingsrom til å implementere rammeplanen.• At kulturskolene har mulighet til å legge til rette for at unge talenter skal få anledning til faglig utvikling, uavhengig av sosial og økonomisk bakgrunn.• At kulturskolen blir tydeliggjort som et lovpålagt skoletilbud.• At kulturskolen skal være et kommunalt ansvar.• At kulturskolene får både mandat og kapasitet til å være lokale ressursentra.• At kulturskolene får en sentral rolle i utviklingen av Kulturtanken - Den Nye Kulturelle Skolesekken.• At kommunene vedtar den nye rammeplanen for kulturskolen som styrings- og utviklingsdokument.• At samisk kultur får sin rettmessige plass i kulturskolen.• At kulturskolene får en rolle i inkluderings-/integreringsarbeidet i kommunene• At kulturskolerådet i fremtiden skal få sine tildelinger fra staten på en forutsigbar og enklere måte enn i dag.	<p>allerede offentliggjort sine valgprogrammer, men forhåpentligvis er det fremdeles mulig å komme med innspill til dem.</p> <p>I høringen på statsbudsjettet 2017 la vi frem en henvisning til Sverige som nå satser stort med en bevilgning i millionklassen til kulturskolene. Spørsmålet er om og hvordan det kan løftes noe tilsvarende inn i Norge.</p>
<p>Sak 2017.07 Oppspill</p> <p>Vedtak:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Sentralstyret tar informasjon om prosjektet Oppspill til orientering.2. Sentralstyret ønsker fortløpende å bli orientert om arbeidet videre.	<p>Oppspill er navnet på Norsk kulturskoleråds og KS' felles samarbeid om kommunal kultursatsing. Prosjektet har to hovedfokus: Kulturskole og kultur som interesspolitisk område. Styret vil bli ytterligere orientert i sak 2017.15, men det må fremholdes at dette samarbeidet er svært verdifullt, og begynner allerede å gi resultater. Et eksempel på dette er at KS, løfter kulturskole inn på agendaen i sin medlemsdialog: http://kulturskoleradet.no/nyheter/2017/mars/medlemsdialog-i-ks-med-kulturskole-pa-agendaen</p>

Regnskap og nøkkeltall

Jeg viser til sak 2017.14.

Forslag til vedtak:

Styret tar direktørs rapport til orientering.

Sak 2017 14 Regnskap 1.kvartal 2017

Saksdokumenter: Regnskap pr 31.03.17

Saksbehandler: Gunn Otnes

Regnskap 1. kvartal 2017 vil bli presentert direkte i styremøtet.

Forslag til vedtak:

Styret tar det framlagte regnskapet for 1.kvartal 2017 til orientering.

Sak 2017.15 Landsstyremøte 2017

Saksbehandler: Lars Emil Johannessen

Veien til første landsstyremøte i Norsk kulturskoleråd

Etter sentralstyrets behandling av denne saken, vil det bli sendt ut formell innkalling som inneholder de formelle og praktiske opplysninger til landsstyrets første møte.

I henhold til vedtektene skal følgende behandles:

1. Årsmelding for siste år.
2. Regnskap for siste år.
3. Virksomhetsplan ut fra den vedtatte strategiplanen.
4. Rammebudsjett for neste år.
5. Tid og sted for landstinget vedtas senest året før landstinget blir holdt.
6. Innkomne saker til landstinget.
7. Suppleringsvalg til valgte tillitsverv i perioden mellom landstingene.

I tillegg kan landsstyret ta opp saker på eget initiativ. For øvrig behandler landsstyret de sakene som sentralstyret legger fram.

Alle vedtak skjer med simpelt flertall.

Landsstyret må også vedta en styreinstruks for sitt arbeid hvor frister fra, og med 2018, for innkalling, innkomne saker osv. blir ført inn. Sentralstyret har vedtatt tilsvarende instruks for sitt arbeid og det samme foreligger for fylker/regioner i Røeutvalgets rapport som skal behandles på landsstyrets første møte.

Sentralstyret vil legge frem følgende saker som sak 8:

- A. Røeutvalget
- B. Hederspris
- C. Årets kulturskolekommune
- D. Rammeplan
- E. Kommune- og regionsreformen
- F. Møtegodtgjørelsesregulativ for hele organisasjonen
- G. Sak om flyktninger og kulturskolen fra Landstinget skal legges fram for Landsstyret i forbindelse med utarbeidelse av virksomhetsplan
- H. Landsstyrets styreinstruks

Til det første møte har vi ingen formelle frister å forholde oss til, men administrasjonen foreslår følgende fremdriftsplan og aktiviteter:

Dato	Aktivitet
18. april	Sentralstyremøte
19. april	Folkevalgprogram
8. mai	Frist for fylker/regioner om å melde inn saker
22. mai	Sentralstyret behandler innkomne saker og ferdigstiller egne saker
30. mai	Alle saksdokumenter blir publisert på vårt nettsted
7. – 8. juni	Landsstyremøte

Kjøreplan for landsstyremøte 6. – 7. Juni 2017

Tirsdag 6. Juni 2017

Tid	Hva	Ansvar
17:30	Velkommen	Styreleder Nils R. Sandal
17:45	Konstituering	Styreleder Nils R. Sandal
18:00	Sak 1 Årsmelding.	Styreleder Nils R. Sandal
18:15	Sak 2 Regnskap 2016.	Nestleder Heidi Hesselberg Løken
18:45	Sak 3 Virksomhetsplan ut fra den vedtatte strategiplanen.	Sentralstyremedlem

19:30 Oppmøte

20:00 Middag

Onsdag 7. Juni 2017

Tid	Hva	Ansvar
08:30	Sak 4 Rammebudsjett for 2018	Nestleder Heidi Hesselberg Løken
09:00	Sak 5 Tid og sted for landstinget 2020.	Sentralstyremedlem
09:30	Sak 6 Innkomne saker til landstinget.	Sentralstyremedlem
10:00	Sak 7 Suppleringsvalg til valgte tillitsverv i perioden mellom landstingene.	Styreleder Nils R. Sandal
Pause og utsjekk		
10:30	Sak 8 Sentralstyret legger frem sak A - D	Sentralstyremedlem Sentralstyremedlem Sentralstyremedlem Sentralstyremedlem
12:00	Lunsj	
13:00	Sentralstyret legger frem sak 8 E - H	Sentralstyremedlem Sentralstyremedlem Sentralstyremedlem Sentralstyremedlem
15:00	Avslutning	Styreleder Nils R. Sandal

Styret fordeler ansvar i møtet de ulike saker i sak 3, 5, 6 og 8 på styrets medlemmer.

Forslag til vedtak:

Styret tar saken til orientering

Sak 2017.16 Hederspris

Saksdokumenter:

Saksbehandler: Morten Christiansen

Saksutredning:

Hederspris

Styret i Norsk kulturskoleråd gjorde i styremøte 7. - 8. september 2016, sak 2016.24 følgende vedtak: Det utdeles ikke hederspris i 2016.

Følgende kriterier for tildeling av Norsk kulturskoleråds hederspris ble vedtatt på Norsk kulturskoleråds Landsmøte i 2004:

1. Hedersprisen kan tildeles personer som gjennom sitt virke har hatt vesentlig betydning for den Norske kulturskolebevegelsen
2. Forslag på aktuelle kandidater kan fremmes av sentralstyrets medlemmer eller fylkesavdelinger i forbindelse med framlegg av saker til Landsmøtet, og skal legges fram for sentralstyret til endelig behandling
3. Prisvinneren mottar et diplom og en gave som et synlig bevis på utnevnelsen
4. Offentliggjøring skjer på landsmøtet og følges opp gjennom distribusjon av foto og pressemeldinger

Når denne saken igjen løftes inn i sentralstyret er det med bakgrunn i innspill som fremkom på Landstinget 2016:

Henstilling om tilleggssak 1:

Forslag fra Norsk kulturskoleråd, Region Øst v/ Sigmund Solheim:

Landsmøtet/ Landstinget får anledning til å diskutere utdeling av en eventuell hederspris som eget punkt under forhandlingene.

Dette bør framover være et eget punkt i vedtektene som omhandler saker til behandling på Landstinget, og for fremtiden kan endringen tas under behandling av vedtektsendring. På inneværende landsmøte vil det være behov for å få landsmøtets godkjennelse til å ta dette opp til behandling. Eikemo's tale under festmiddagen gjør det nødvendig å ta saken opp til drøfting nå.

Dirigentene opplyste om at saken ikke gis plass på Landsmøtet/Landstinget. Saken oversendes Sentralstyret.

Protokolltilførsel: Forslaget oversendes Sentralstyret med anmodning om å fremme sak for Landsstyret våren 2017 med bakgrunn i forslaget.

Det er fire sentrale forhold knyttet til hedersprisen om utmerkelse fra Norsk kulturskoleråd.

1. Skal hedersprisen vedtektsfestes?
2. Skal Norsk kulturskoleråd ha en egen hederspris?
3. Hvordan skal landsstyret behandle saken?
4. Skal landsstyret 2017 fatte eget vedtak om utdeling av hederspris?

Norsk kulturskoleråds sentralstyre bes drøfte saken på fritt grunnlag, med bakgrunn i de vedtatte kriteriene for hedersprisen, Norsk kulturskoleråds vedtekter og spørsmålet om forslag til utnevning til hederspris 2017 skal legges frem for landsstyret.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Sak 2017.17 Årets kulturskolekommune

Saksdokumenter: Forslag til kriterier årets kulturskolekommune 2018

Saksbehandler: Morten Christiansen

Saksutredning:

Jeg viser til egen utsendt sak om årets kulturskolekommune 2017

Årets kulturskolekommune

Årets kulturskolekommune er en anerkjennelse som deles ut hvert år av Norsk kulturskoleråd. De siste årene har prisen blitt delt ut under Norsk kulturskoleråds lederkonferanse. Prosessen med tildeling av årets kulturskolekommune 2017 er i gang, og ledes av assisterende direktør Merete Wilhelmsen. Juryen for prisen består av følgende:

- Erling Lien Barlindhaug, KS
- Kirsti Saxi, Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen
- Morten Christiansen, Norsk kulturskoleråd

Det legges også i 2017 opp til at prisen deles ut under lederkonferansen som gjennomføres 20. – 21. april 2017.

Gjeldende kriterier for utnevning av Årets kulturskolekommune:

1. Prisen som "Årets kulturskolekommune" tildeles en kommune som både faglig, økonomisk og administrativt viser at den prioriterer tilbudet særlig høyt og kan tjene som en foregangskommune overfor andre både i forhold til utviklingen av kulturskolen som skoleslag og som kommunalt ressurscenter.
2. Forslag på kandidater fremmes via fylkesavdelingene/ regionene og legges fram for sentralstyret til endelig behandling. Fylkesavdelingene /regionene gjør en regional prioritering ut fra pkt 1 over og fremmer en kandidat.
3. Sentralstyret oppnevner en jury for å fremme forslag til sentralstyret bestående av tre representanter; Direktør i Norsk kulturskoleråd og to eksterne representanter fra offentlige samarbeidsorganisasjoner/ institusjoner.
4. Prisen deles ut i tilknytning til egnede arrangementer i regi av kulturskolerådet som for eksempel Landsmøtet og Kulturskoledagene. Det må i rimelig tid informeres internt om frist på forslag på kandidater slik at fylkesavdelingene/ regionene har nok tid til saksbehandling.
5. Informasjonsavdelingen utarbeider en mediestrategi i forbindelse med "Årets kulturskolekommune".

I utviklingen videre av årets kulturskolekommune er det flere spørsmål som bør stilles:

- Har prisen den profilerings og motiveringskraft som den fortjener?
- Deles den ut på riktig arena?
- Kan flere involveres i prisen, for eksempel Kunnskapsdepartementet og KS?
- Er det behov for justering av kriteriene?

Som foreslått i saken om årets kulturskolekommune 2017, ber juryen om at sentralstyret vurderer et tillegg til "årets kulturskolekommune" i form av at det også gis hederlig omtale til en kommune som ikke når helt opp til prisen, men som er en strek utfordrer.

På bakgrunn av overnevnte foreslås et nytt kriteriesett for utvelgelse av årets kulturskolekommune f.o.m. 2018. Forslag til nye kriterier finnes som eget vedlegg til saken.

Forslag til vedtak:

1. Norsk kulturskoleråds sentralstyre vedtar nye kriterier for utnevning av "Årets kulturskolekommune".
2. Nye kriterier for "Årets kulturskolekommune" gjelder fra 2018.

Kriterier for tildeling av utmerkelsen "Årets kulturskolekommune"

Norsk kulturskoleråd deler ut utmerkelsen "Årets kulturskolekommune" i forbindelse med organisasjonens lederkonferanse eller et annet av Norsk kulturskoleråds nasjonale arrangementer hvert år.

Formålet med prisen "Årets kulturskolekommune" er å gi anerkjennelse til kommuner som driver et aktivt og utviklende kulturskoleeierskap. Prisen skal også være en inspirasjon til videre arbeid med utvikling av kulturskolen.

Viktige elementer i utvelgelsen av årets kulturskolekommune vil være vurderinger av hvorledes kommunen arbeider med kvalitetsdimensjonen i kulturskolen, bl.a. gjennom arbeid fundert i rammeplan for kulturskolen - "Mangfold og fordypning", vurdering for læring og et arbeid med bevisst fokus på egen kvalitetsutvikling. Det vil også legges vekt på hvordan kommunen jobber med kompetanse og kvalitet gjennom et målbevisst fokus på organisasjonsutvikling

Kriterier for tildeling

- Kommunen må dokumentere at den som kulturskoleeier arbeider med de elementene som fremheves i dette dokumentet.
- Kommunen må ha et system for oppfølging og utvikling av kvalitet bl.a. med bakgrunn i kapittel 2.6. I rammeplanen "Mangfold og fordypning".
- Kommunen må dokumentere at den som kulturskoleeier arbeider med kontinuerlig kompetanseplanlegging- og utvikling som ivaretar kulturskolens behov for kompetente, tydelige og ansvarsbevisste ansatte og ledere.
- Kommunen må vise både faglig, økonomisk og administrativt at den prioriterer kulturskole høyt, og at kommunen kan tjene som en foregangskommune overfor andre både i forhold til utviklingen av kulturskolen som skoleslag og som kommunalt ressursenter.

Det forutsettes at kommuner som nomineres til "Årets kulturskolekommune", gjennom flere år har arbeidet målrettet og systematisk innenfor de fleste av kriteriene, og kan dokumentere dette. Dokumentasjonen skal vise hva som er oppnådd og hvilken rolle kulturskoleeier har hatt i arbeidet.

Norsk kulturskoleråd ønsker at vinnere av "Årets kulturskolekommune" bidrar med å synliggjøre god praksis gjennom å åpne sin organisasjon for kommuner, kulturskoler og andre, for å dele både praksiserfaringer og nye ideer.

Prisen er på kr. 50.000,-.

I tillegg til "Årets kulturskolekommune" kan det gis hederlig omtale til en kommune som ikke når helt opp til prisen, men som er en sterk utfordrer. Hederlig omtale gis i form av et diplom, og deles også ut under Norsk kulturskoleråds lederkonferanse.

Nominasjonsprosess

Informasjon om nominasjonsprosessen og kriterier til "Årets kulturskolekommune" sendes ut til Norsk kulturskoleråds fylker og regioner ultimo november 2017.

Forslag på kandidater fremmes via fylkes/regionavdelingene, og legges frem for sentralstyret til endelig behandling. Fylkesavdelingene/regionene gjør en prioritering av sine aktuelle kandidater og nominerer én kandidat pr fylke.

Norsk kulturskoleråds sentralstyre oppnevner en jury som skal fremme forslag til sentralstyret på bakgrunn av innsendte nominasjoner. Juryen skal bestå av tre representanter; Direktør i Norsk kulturskoleråd og to eksterne representanter fra offentlige samarbeidsorganisasjoner/ institusjoner.

Nominasjonene sendes Norsk kulturskoleråd: post@kulturskoleradet.no

Frist for innsending er 10. januar 2018

Dokumentasjon som nevnt i kriteriene må legges ved.

Sak 2017. 18

Rammeplan

Saksdokumenter: Fagplan sirkus pr. april 2017
Fremdriftsplan for oppfølging Landstingsvedtak Sak 5.1

Saksbehandler: Åste Selnæs Domaas

Bakgrunn:

1. **Sak 2017.05 Rammeplan**

Vedtak:

1. Sentralstyret tar informasjon om status på implementeringsarbeidet i forbindelse med rammeplan for kulturskolen til orientering.
2. Sentralstyret ønsker fortløpende å bli orientert om implementeringsarbeidet videre

2. **Sak 2017.05 Rammeplan, tilleggssak** - Prosess rundt videreutvikling av rammeplanverket - innspill

Vedtak:

Sentralstyret ber administrasjonen om å legge frem saken på landsstyremøte 2017 for å få de prinsipielle føringer på arbeidet med videreutvikling av rammeplanen.

I henhold til Norsk kulturskoleråds virksomhetsplan skal rammeplanen og implementering av denne være gjennomgående for alt faglig utviklingsarbeid. I arbeidet med implementering av rammeplan for kulturskolen vil flere tiltak ha fokus.

Veilederkorps:

Norsk kulturskoleråds veilederkorps er et tilbud til kulturskoleeiere og kulturskoler som ønsker veiledning i å utvikle kulturskolen med utgangspunkt i den nye rammeplanen. Det er pr dato utført tre veiledningsbesøk i de fleste av de 51 veiledningskommunene. I noen tilfeller har veiledningsbesøkene også generert andre typer møter med deltagelse fra Norsk kulturskoleråds rådgivere, som møter i ulike komiteer og i skoleledermøter.

Et fokus i starten av veiledningsarbeidet har vært å bidra til å identifisere utviklingsområder i den enkelte kommune ut fra kommunenes egne behov. På tross av at kommunene er ulike både mtp skolestørrelse, ressurser og formell forankring, har det utkrystallisert seg noen sammenfallende fokusområder:

- Behovet for bevisstgjøring av bruk av felles tid til utviklingsarbeid går igjen hos mange kommuner.
- Samarbeid, både internt i kollegiet og samarbeid med eksterne aktører, er et annet fokusområde som ser ut til å gå igjen i mange kommuner.

Veiledningsarbeidet er en hovedsatsing i implementering av rammeplanen, og veilederkorpsordningen skal utvides til å favne flere kommuner enn de som gikk inn i ordningen pr høst 2016. Pr nå ser administrasjonen at en utvidelse av veilederkorpsordningen til å omfatte flere kommuner tidligst skal starte våren 2018, både pga. av personlige og økonomiske ressurser og pga. av at en ønsker et større erfaringsgrunnlag med ordningen før ordningen utvides.

Programområder:

Med utgangspunkt i føringene i Skaarutvalgets rapport «Ny tid – nye oppgaver»¹, Norsk kulturskoleråds virksomhetsplan² og i rammeplanen har to ulike arbeidsgrupper i administrasjonen hovedansvar for å se på hvordan Norsk kulturskoleråd kan bidra til at kulturskolene (videre-)utvikler tilbud innenfor hhv fordypningsprogrammet og breddeprogrammet. I forbindelse med arbeidet med fordypningsprogrammet vil Norsk kulturskoleråd arrangere en temadag 25. april, hvor ulike modeller for samarbeid om fordypningstilbud vil være hovedtema. Norsk kulturskoleråd har initiert møter med samarbeidsrådene i de seks «konservatoriebyene» i løpet av våren 2017.

Hovedintensjonen med breddeprogrammet er en utadrettet virksomhet basert på samarbeid som favner bredt³, og som en del av arbeidet med dette programområdet brukes det tid på å konkretisere hvordan det best kan arbeides opp mot aktuelle samarbeidsparter - både for Norsk kulturskoleråds del og for den enkelte kommune.

Fagplanutvikling:

Med bakgrunn i sentralstyrets vedtak i *Sak 2016. 15 Rammeplan* er det utarbeidet en fagplan for Sirkus, som supplement til de fem fagplanene som ble utarbeidet som en del av rammeplanenes kapittel 3. Planen ble ferdigstilt i mars, og overleveres med dette til sentralstyret som svar på sentralstyrets vedtak. Planen er imidlertid ikke distribuert til medlemskommunene, i påvente av at det i landsstyremøte 2017 drøftes prinsipielle føringer for videreutvikling av rammeplanen. (Jfr. vedtak Sak 2017.05 Rammeplan, tilleggssak)

Annet:

På Landstinget 2016 ble det vedtatt at fokusområdet flyktninger, innvandrere og kulturskole skulle prioriteres.

Vedtak:

1. Landstinget ber om at fokusområdet flyktninger, innvandrere og kulturskole prioriteres og legges frem for landsstyret i forbindelse med utarbeiding av virksomhetsplan for kommende landsstyreperiode.
2. Administrasjonen utreder kulturskolerådets rolle i arbeidet knyttet til flyktninger, innvandrere og kulturskole, og legger dette fram for landsstyret ifm utarbeidelse av virksomhetsplan for kommende landsstyreperiode.

I vedtaket ble administrasjonen bedt om å utrede kulturskolerådets rolle i arbeidet med dette fokusområdet. Som oppfølging av vedtaket er det nedsatt en gruppe som arbeider med et todelt oppdrag:

1) **Kort sikt**, innen 10. mai 2017

Utarbeide en skisse over aktuelle innsatsområder, inkl. et første utkast til tiltaksplan med milepæler som oppfølging av dette fokusområdet. Planen presenteres for Landsstyret i juni 2017. Begynne arbeidet med å finne hvilken kompetanse som trengs og hvilke kompetansemiljø som kan bidra sammen med Norsk kulturskoleråd i dette arbeidet.

2) **Lang sikt**, landstingsperioden 2016 – 2020

Utarbeide en strategi med forslag til hvordan Norsk kulturskoleråd skal bli en kompetent organisasjon for å veilede kommunene i arbeidet med dette fokusområdet.

Norsk kulturskoleråds veiledningsarbeid skal bidra til at kommunene ser kulturskolens rolle i arbeidet med å legge til rette for gode og inkluderende lokalsamfunn, og hvordan kultur kan bidra til å inkludere flere i fellesskapet gjennom å fremme toleranse, mangfold og møteplasser hvor folk med ulik bakgrunn, livssyn og livsstil kan møtes.

Arbeidet med fokusområde flyktninger, innvandrere og kulturskole sees i tett sammenheng med det øvrige rammeplanarbeidet, med spesielt fokus på breddeprogram og fokus på kulturskolen som inkluderende arena.

¹ Skaarutvalgets rapport «Ny tid – nye oppgaver» s. 26

² Virksomhetsplan 2015-16, pkt. 2.1.2

³ Rammeplanen 3.1.1.

Fagplan for sirkus

Foto: Kristian Wanvik

Rammeplan for kulturskolen

MANGFOLD OG FORDYPNING

Fagplan for sirkus

UTKAST

NORSK KULTURSKOLERÅD

Bakgrunn

Rammeplan for kulturskolen, kapittel 1 og 2, ble vedtatt på Norsk kulturskoleråds landsmøte i 2014.

Rammeplanens kapittel 3, med fagplaner for fem av kulturskolens fag, ble ferdigstilt i 2016.

Som bakgrunn for lesing av denne fagplanen for sirkus bør følgende leses i rammeplanen for kulturskolen:

- Innledning
- Kapittel 1
- Kapittel 2
- Underkapittel 3.1

Rammeplan for kulturskolen kan du lese og laste ned på nettstedet kulturskoleradet.no/rammeplanseksjonen.

Innholdsfortegnelse

3.7. Fagplan sirkus

- 3.7.1. Sirkus i kulturskolen
- 3.7.2. Overordna mål
- 3.7.3. Faghjul
- 3.7.4. Læringsmål
 - Breddeprogrammet
 - Kjerneprogrammet
 - Fordypningsprogrammet
- 3.7.5. Innhold
- 3.7.6. Arbeidsformer og organisering
- 3.7.7. Vurdering for læring
- 3.7.8. Lokaler og utstyr

3.7. Fagplan sirkus

3.7.1. Sirkus i kulturskolen

Mange forbinder sirkus med det tradisjonelle sirkuset: telt, sagmugg og elefanter. I dag er sirkus mye mer. Sirkus er et kulturfenomen forankret i tid og sted og er et av de nyere fagene i kulturskolen.

På 1970-tallet startet utviklingen av sirkuskunsten som etter hvert ble omtalt som nysirkus eller samtidssirkus. Siden da har sirkus utviklet seg til en kunstform som kan anta mange former. Sirkus kan være lek, rekreasjon, pedagogisk praksis eller et yrke og er underholdning både som tradisjonelt sirkus og i det moderne kunstsirkuset. Vi velger i denne fagplanen å omtale all sirkuskunst, moderne og tradisjonell, som *sirkus*.

Kjernen i kulturskolens sirkusopplæring er teknisk trening i de ulike sirkusdisiplinene som den enkelte kulturskolen kan tilby. Sirkus i kulturskolen er ofte sentrert rundt de arketypiske sirkusfagene akrobatikk, balanse, sjonglering og uttrykk på scenen. Samarbeid er også en viktig komponent i sirkus, og samarbeidet mellom elev og lærer og elev og elev er tett. I nært samarbeid med andre kan man bli konfrontert med seg selv på en ny måte. I sirkusundervisninga kan man gjennom samarbeid få hverandre til å vokse, og i fellesskapet kan man oppleve å bli noe mer enn det man er alene. Å utøve sirkus er, i tillegg til at det har sin kunstneriske egenverdi, en kilde til mestring, selvinnsikt, erkjennelse og samhandling, kort sagt en vei til danning.

Sirkus har mulighet til å tilby elevene et bredt repertoar av trening og kan inneholde opplæring i ulike former for bakke- og luftakrobatikk som trapes, tissue, tau og så videre, balanseferdigheter som linedans, stylder, rola bola og håndstående eller sjonglering med slør, baller, ringer, kjegler og diabolo som noen av eksemplene.

Det er et mål at sirkus i kulturskolen skal bidra til at elevene får utnyttet sitt potensial så godt som overhodet mulig. Sirkus i kulturskolen vil også kunne stimulere de som har spesielle forutsetninger for sirkus og lede disse inn på passende profesjonsutdanning. Møtet med sirkus i kulturskolen og med høyt kvalifiserte sirkuslærere/-artister er den viktigste og største arenaen for barn og unges dannelse gjennom faget i Norge. Sirkus i kulturskolen er derfor viktig for at de skal kunne se for seg en mulighet til å ta videre sirkusutdanning i utlandet.

Sirkus er bevegelse, noe som tilsier at alle har et potensial for å kunne utøve sirkus. Individuelt tilpasset opplæring og det å se den enkelte eleven, er kjernen i sirkusfaget. Både for lærer og elev vil sentrale handlinger være å dele kunnskap og ferdigheter, observere og lytte, støtte hverandre, gi tilbakemeldinger, dessuten dele troen på at alt er mulig. Sirkus er en internasjonal kunstform og har et spesielt potensial som kunstnerisk kommunikasjonsplattform på tvers av språk og kultur, noe som gjør kunstformen lett tilgjengelig for alle.

Sirkus kan bidra til å skape kulturopplevelser og møteplasser i lokalsamfunnet ved å være en del av feiringer og andre lokale markeringer. Sirkus kan på sikt øke lokalbefolkningens kulturelle kompetanse og bidra til økt livskvalitet, i tråd med kulturskolens oppgave som lokalt kulturelt ressurscenter.

Sirkus er et kunsthøg som legger vekt på utøvende handlinger, og møtet med publikum er viktig. Sirkus er scenekunst, og det er et mål at alle elever skal opptre for et publikum. Mangfoldet innenfor sirkusfaget vil kunne gi mestringsmuligheter for alle.

Et mål med sirkus i kulturskolen er at eleven skal være en medvirkende og aktiv deltaker i egen og gruppas læringsprosess. I møte med Breddeprogrammet, Kjerneprogrammet og Fordypningsprogrammet vil eleven få tilgang til de mange mulighetene sirkusfaget har å by på.

Sirkus som scenekunst

Det moderne sirkuset som gjerne utøves i kulturskolene, er en tverrfaglig kunstform som bygger på et møte mellom ulike kunstuttrykk. En som sjonglerer driver ikke automatisk med sirkus, men i møte med musikk, dans/bevegelse og scenisk uttrykk kan sjongløren skape sirkus. Artister fra ulike sirkusdisipliner velger på tross av ulike uttrykk å være en del av den samme kunstneriske prosessen. Trapeskunst er like forskjellig fra sjonglering som det å spille cello er fra å spille trommer.

Sirkus i samtid og framtid

Sirkuselevne vil være framtidens sirkusartister, sirkuslærere, produsenter, regissører og publikummere. Sirkusopplæringa gir gode betingelser for framtida ved å gi elevne kunnskap og erfaring som de kan ta med seg og ha nytte og glede av hele livet. Sirkus i kulturskolene vil være en viktig arena for å utvikle sirkus som scenekunst i Norge.

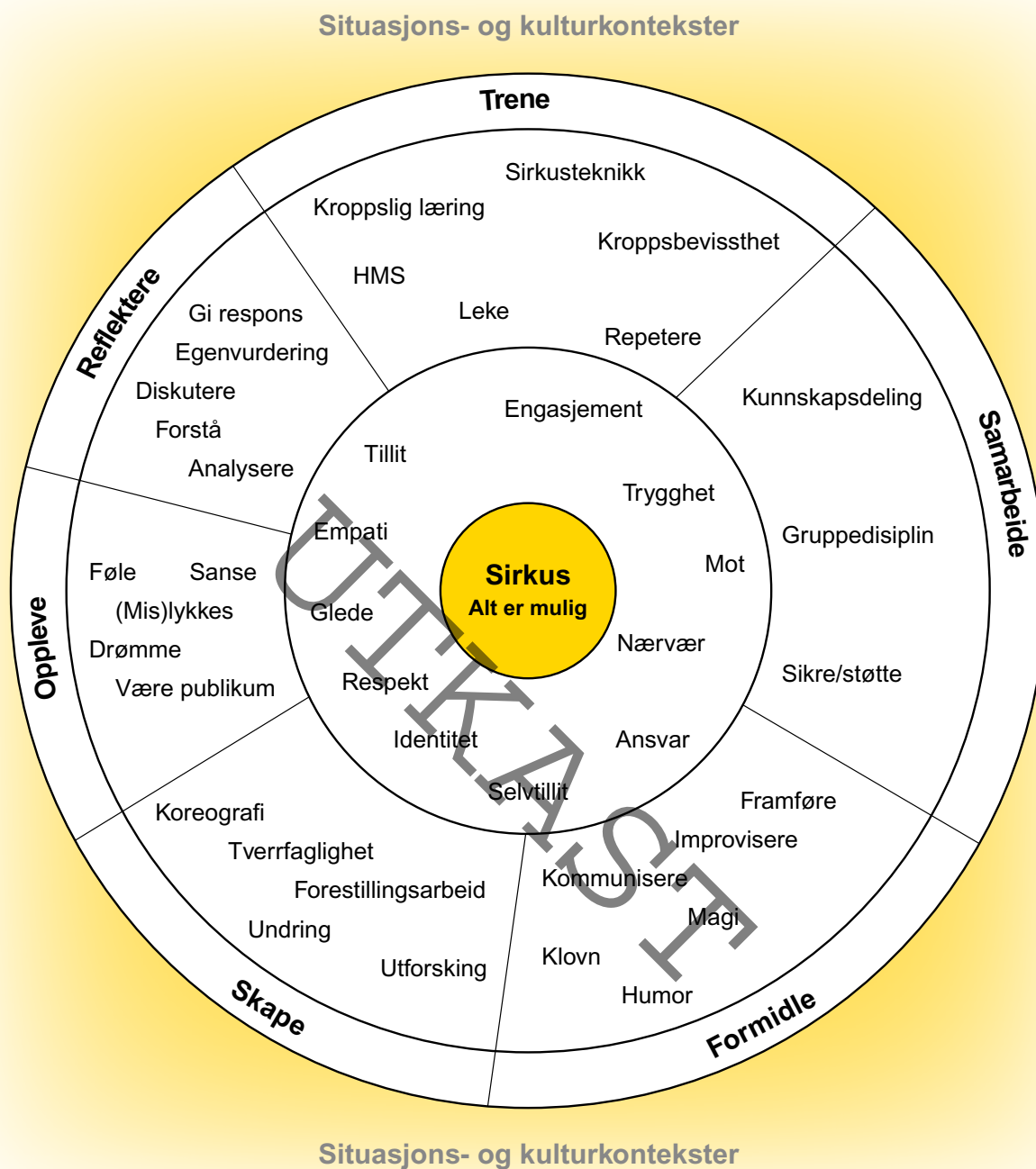
3.7.2. Overordna mål

Gjennom arbeidet med sirkus skal elevene

- møte ulike sirkusdisipliner og utvikle kunnskap og ferdigheter i disse i samsvar med eget/gruppas ambisjonsnivå
- utvikle kunnskap gjennom å arbeide selvstendig og gjennom å samarbeide
- utvikle kunnskap om og lære gode sikkerhetsrutiner
- lære å ta vare på utstyr og vise respekt for treningsformen og på den måten lære å ta vare på seg selv og sine medelever
- lære å bruke sirkus som kommunikasjons- og uttrykksmiddel
- oppleve mestring, positiv egenutvikling og treningsglede
- utvikle et sunt og godt forhold til egen kropp
- lære å bli et godt sirkuspublikum
- få muligheter til fordypning for å kunne danne et grunnlag for videregående og høyere utdanning i sirkus
- bli ressurspersoner innenfor sirkus og i kulturlivet for øvrig

3.7.3. Faghjul

Inspirasjon til faghjulet er hentet fra skrivesenteret.no/ressurser/skrivehjulet

Faghjul – sirkus som uttryksmiddel

Faghjulet viser sirkus som uttryksmiddel med vekt på at alt er mulig.

Den ytterste sirkelen viser seks overordna handlinger: trene, samarbeide, formidle, skape, oppleve og reflektere.

Den nest ytterste sirkelen viser fokuserte handlinger i undervisninga med aktiviteter som en kan benytte seg av for å gjøre sirkus tilgjengelig for elevene.

Den nest innerste sirkelen viser forutsetninger for og virkninger av sirkusundervisning.

Faghjulet må forstås i lys av ulike kontekster som opplæringa er en del av. Kultur- og situasjonskontekster er derfor plassert utenfor selve hjulet.

Kulturkonteksten angir det som er rundt situasjonen. Her kommer sjangrer, koder, normer, tradisjoner, framføringspraksiser, læringsmål og kulturelt mangfold inn.

Situasjonskontekst er den konkrete situasjonen her og nå. Den tar hensyn til elevforutsetningene, relasjonene i gruppa, publikummet. Ulike situasjonskontekster vil anspore til ulike sceniske uttrykk og aktiviteter. Læreren skaper forbindelse mellom opplærings situasjonen og relevante kulturaspekter.

UTKAST

3.7.4. Læringsmål

Nedenfor beskrives de tre programmene med læringsmål og forventninger til læreren. Læringsmålene er generelle på tvers av de spesifikke sirkusdisiplinene. Sirkusfaget består av så mange ulike disipliner at sirkusfagplanen ikke definerer læringsmålene i utviklingsfaser. Det vil være behov for å utvikle lokale fagplaner som konkretiserer og implementerer læringsmålene inn i faglig progresjon relatert til disiplin, alder og nivå. Dette utviklingsarbeidet gjøres kommunalt eller interkommunalt ut fra skolens størrelse, rammefaktorer og organisering.

Breddeprogrammet

Breddeprogrammet kan være elevenes første møte med sirkus. Breddeprogrammet kan bestå av prosjektbaserte kurs eller være elevenes begynnelse på et lengre kulturskoleløp og veien inn i Kjerneprogrammet. Breddeprogrammet kan tilbys på mange måter, det kan være tidsavgrensede kurs, innføringskurs, sirkus som integreringsprosjekt eller sirkus for barn med ulike spesielle behov, også kalt «social circus». Barn med spesielle behov kan i mange tilfeller også gå i en ordinær sirkusklasse, men da er det gjerne behov for en ekstra lærer til å følge opp disse.

I Breddeprogrammet får elevene erfare ulike sirkusdisipliner og øve kroppslige ferdigheter i kjernefagene akrobatikk, balanse, sjonglering og uttrykk på scenen.

Opplæringa i Breddeprogrammet er lekbasert med vekt på samarbeid og gruppearbeid. Sirkus er tverrfaglig og opplæringa vil inneholde innslag av de andre kulturskolefagene.

Breddeprogrammet kan også inneholde kursprogram som kan fungere som støtte eller tilleggsundervisning for elevene på Kjerneprogrammet.

Breddeprogrammet tilpasses den enkelte kulturskolen ut fra lærerkompetanse, lokaler og utstyr.

Forventninger til læreren

- skaper et godt læringsmiljø gjennom å vise respekt, lekenhet, nysgjerrighet og engasjement overfor elever og kolleger
- tilrettelegger sirkusundervisninga til elevenes alder og nivå
- forbereder elever som ønsker å gå videre i Kjerneprogrammet
- utøver helse, miljø og sikkerhet i overensstemmelse med aktiviteten
- skal være oppdatert, selv oppleve glede av sirkus og være i faglig utvikling

Læringsmål

Eleven

- kan grunnleggende sirkusteknikk
- kan grunnleggende sikkerhetsrutiner for undervisninga
- kan forberede seg til trening, varme opp, tøye ut og ta vare på kroppen sin
- kan samarbeide og være del av et sosialt fellesskap
- viser respekt for medelever og lærere
- kan formidle foran et publikum, i en sirkusforestilling eller bare foran gruppa
- opplever å få og gi respons til medelever
- viser vilje, mot, konsentrasjon og engasjement til å prøve nye ting
- opplever trygghet, mestring, lek og glede

Kjerneprogrammet

Kjerneprogrammet følger primært etter introduksjonen i Breddeprogrammet. Noen elever vil også kunne begynne direkte i Kjerneprogrammet. Her går de sirkuselevne som ønsker å trene mer målrettet, møte flere sirkusdisipliner og få dypere kunstnerisk kompetanse.

Selv om sirkuselevne gjerne trener i store grupper, er undervisninga nøye tilpasset den enkelte eleven. Individuell veiledning er nødvendig for å imøtekomme elevenes utviklingsbehov og for å styrke deres kompetanse innenfor disiplinene i sirkusfaget. Kjerneprogrammet kan gjerne ha aldersblandede grupper og være basert på sirkusteknisk nivå, motivasjon og ambisjoner. Ulike par- og gruppedisipliner innenfor sirkus kan få bedre utviklingsmuligheter med aldersblandede grupper.

Programmet skal kunne rekruttere elever til Fordypningsprogrammet og samtidig kunne forberede elever for det estetiske programfaget sirkus i videregående skole (blant annet i Sverige) og høyere sirkusfaglig utdanning.

Forventninger til læreren

- lytter og tar hensyn til elevmedvirkning
- tilrettelegger passende undervisning for den enkelte eleven
- vektlegger samarbeid og et godt treningsmiljø
- vektlegger elevens egenvurdering og refleksjon
- skal være oppdatert og søkende og lære seg nye triks og sirkusdisipliner
- Samarbeider med andre lærere om å skape forestillinger og vektlegger tverrfaglighet
- utøver helse, miljø og sikkerhet i overensstemmelse med aktiviteten

Læringsmål

Eleven

- blir interessert i og ivrig etter å lære sirkus
- forstår at egentrening og å møte forberedt til undervisning, er viktig
- opplever sirkusteknisk utvikling som følge av en tydelig faglig progresjon
- har utviklet treningsdisiplin og fordyper seg i en selvvalgt sirkusteknikk
- har utviklet kunnskap om sikkerhetsrutiner i sin egen og andre sirkusdisipliner
- trener styrke, uttøying og andre sirkusdisipliner som det er mulig å trene hjemme
- kan arbeide selvstendig og vurdere seg selv og andre
- har trening i å opptre foran et publikum
- samarbeider med medelever i trening og forestillingsarbeid
- kan bruke sine kreative evner i arbeidet med å skape en koreografi
- kan samtale om sirkus og sirkustrening

Fordypningsprogrammet

Dette er et tilbud for de elevene som ønsker å satse ekstra på sirkus og som har særlige forutsetninger. Noen av disse elevene kan tenke seg å søke videre sirkusutdanning på videregående skole eller universitet- og høyskolenivå. Undervisningstilbudet skal være vesentlig forsterket med hensyn til innhold og omfang sammenliknet med Kjerneprogrammet.

Fordypningsprogrammet har opptakskrav som fastsettes av den enkelte kulturskolen. Elevene som begynner på Fordypningsprogrammet, har funnet og valgt sin sirkusdisiplin.

Elevene på Fordypningsprogrammet vil lære å utvikle både solonummer og gruppenummer. På dette programmet kan det være sentralt at sirkuselevne utvikler sin egen forestilling, der de er ansvarlige for alle sider ved produksjonen.

I Fordypningsprogrammet er det viktig at tverrfagligheten i sirkus kommer tydelig fram. Programmet bør kunne introdusere elevene for tilleggsundervisning i dans, teater og musikk, manusarbeid, kostyme, sminke og scenografi.

Forventninger til læreren

- tilrettelegger og veileder læring og utvikling på høyt faglig, sirkusteknisk og kunstnerisk nivå både individuelt og i gruppa
- utvikler stadig seg selv og egen kompetanse
- gir næring til elevenes selvstendighet, disiplin og struktur
- er oppdatert på nye svingninger i sirkusverdenen og introduserer elevene for nye disipliner og elementer
- tilrettelegger for tverrfaglig samarbeid med andre enheter og lærere på skolen og andre deler av kulturlivet
- utøver helse, miljø og sikkerhet i overensstemmelse med aktiviteten

Læringsmål

Eleven

- er et godt forbilde for andre elever
- har utviklet sirkustekniske ferdigheter på høyt nivå og et personlig uttrykk
- har forståelse for sirkus som en tverrfaglig kunstform der alt er mulig
- er åpen og undrende i kunstneriske prosesser og deltar aktivt i skapende arbeid
- viser bevissthet for bruk av rom, tekst, musikk/lyd og karakterarbeid i arbeidet med sceniske uttrykk
- har opptrådt med sirkus på ulike scener og i ulike sammenhenger
- har erfaring med utvikling av både solo- og gruppenummer og utvikler kunnskap i ulike sirkusdramaturgier og forestillingsformer
- deltar aktivt i forestillingsprosessen
- tar del i dialoger, er aktiv i responsgivning og i vurdering av prosesser og produkter
- kan uttrykke seg velartikulert om sirkus og sirkusteknikker
- har kunnskap om overordna trekk i sirkushistorien
- kan utøve helse, miljø og sikkerhet i overensstemmelse med aktiviteten
- lærer å være bevisst på kost og næring slik at eleven får energi til å oppnå best mulig utbytte av sirkustreninga
- er forberedt til opptaksprøver og videregående studier

3.7.5. Innhold

Innholdet handler om undervisningas *hva*, her om sirkusets ulike tradisjoner, sceniske sjangrer og sirkustekniske disipliner.

Innholdet i undervisninga bør knyttes til barn og unges verdensanskuelse. Læreren skal legge vekt på elevenes medvirkning, anerkjenne barn og unges syn på verden og slik gi dem mulighet til å uttrykke egne følelser, humor og ideer gjennom sirkus.

Å utøve sirkus er som å være et helt orkester. Noen kan spille på mange ulike instrumenter, andre er spesialister på sitt. Det fins svært mange sirkusdisipliner, og de er svært ulike. Alle disiplinene kan utøves alene eller i grupper. En enkelt kulturskole kan undervise det antallet sirkusdisipliner den har utstyr og kompetanse til. Skolen kan stadig søke å utvide sin kompetanse, eller den kan velge å avgrense sirkustilbudet til noen få disipliner.

Eksempler på sirkusdisipliner:

Akrobatikk: Gulvakrobatikk, partnerakrobatikk, pyramider, danseakrobatikk, contorsion, kinesisk påle, trampoline og tumbling.

Luftakrobatikk: Tau, tissue, trapes, sling, ring, kube, straps og cloud swing.

Balanse: Linedans, håndstående, stykker, enhjulssykkel, balanse på rola, ball, stige og stol.

Sjonglering: Slør, baller, ringer, kjebler, diabolo, flowerstick, devilstick, tallerken, poj, vimpler, stav, rokking, sigarbokser, hatter, fotsjonglering (med baller, rør, hverandre) og ildsjonglering.

Uttrykk på scenen: Sceneframføring, klovn, mime, magi og improvisasjon.

Å trene og utøve sirkus

Fysisk trening

Trening er mange repetisjoner. I sirkus er repetisjon av øvelser sentralt for å utvikle og beholde sirkustekniske ferdigheter. Variasjon i treninga er viktig for å utvikle god balanse mellom muskulatur, fleksibilitet og koordinative egenskaper. I tillegg bidrar variasjon til at treninga blir drevet framover og til at elevene evner å se nye muligheter.

Mental trening

Det handler om å ha en positiv innstilling og se at *alt er mulig*, å våge å sette seg et klart mål og ta tålmodigheten til hjelp for å nå dette. Å våge å mislykkes vil åpne opp for nye muligheter, slik kan man lære av sine feil. Dette gjelder både i trening og i den skapende prosessen. Elevens motivasjon for å lære er selve drivkraften i sirkusundervisninga.

Kropp

I trening og utøving av sirkus vil elevene opparbeide kroppsbevissthet, lære å automatisere bevegelser og være bevisst på hva kroppen kan tåle. De vil opparbeide bevissthet om egen kropp i forhold til rom, tid og sted. Elevene vil også øve opp evnen til å se seg selv fra et ytre perspektiv. Videre vil de få kunnskap om å ta vare på kroppen gjennom å trene styrke og tøyelighet og å opprettholde ferdighetene innenfor sine sirkusdisipliner. Godt kosthold og nok restituering er viktig for sirkuselevne.

Gjennom trening og utøving vil elevene lære å se sammenhengen mellom bevegelsesprinsipp og overføring av kunnskap i ulike sirkusdisipliner.

Sirkuslæreren skal være bevisst på at barne- og ungdomskroppen er sårbar. I kroppslige læreprosesser arbeider man med selvet, og både kroppsbylde og selvbilde hos den enkelte blir berørt. Når man modellerer kroppen gjennom sirkus, så modelleres også den enkeltes eksistensielle og psykiske jeg.

Formidle

Sirkus er en tverrfaglig kunstform, og eleven vil gjennom sirkustreninga møte og forholde seg til flere ulike kunstformer. Det er et mål å utvikle elevens forståelse for bredden i sirkusfaget gjennom bruk av virkemidler som improvisasjon, klovn, mime, manusarbeid, musikk/lydredigering og så videre.

I kunstarter som krever et publikum, må man også trene på å være publikum og å opptre for et publikum. Dette er en del av det å uttrykke seg innenfor sirkus. I kommunikasjon med publikum vil eleven erfare hvordan sirkus kan berøre andre.

Opplive og reflektere

Som sirkuselev er det å få oppleve sirkus som uttrykksform, en del av opplæringa. Elevene kan gå på sirkus sammen, se sirkus på film og nett og se hverandres oppsetninger. Gjennom å se og samtale om faget utvikles kritisk tenkning, eierskap og evne til å uttrykke seg språklig.

Å filme hverandre eller seg selv kan være et verktøy for å reflektere over egen trening og innsats og slik bidra til utvikling. Elevene kan gjerne vise fram arbeid som pågår (work in progress) til hverandre og øve på å gi tilbakemeldinger til hverandre.

Det er vanlig med et lokalt sirkusspråk. Innenfor den lokale undervisningskonteksten er det derfor viktig å utvikle felles forståelse og felles referanser for samtale rundt sirkusfaget. Å samtale om sirkus bidrar til å utvikle elevenes forståelse for sirkus og deres faglige utvikling. Å reflektere innebærer å analysere, tolke og vurdere egne og andres sirkusuttrykk.

3.7.6. Arbeidsform og organisering

Arbeidsformer handler om undervisningas *hvordan*, hvilke metoder og læringsaktiviteter som blir brukt.

Sirkusundervisninga bør bestå av praktisk og utviklende arbeid der utforskning, utprøving, trening, repetisjon og kreativt skapende arbeid står sentralt. Undervisninga kan være lærerstyrt og bør inneholde egentrening med veiledning. Arbeid med gruppeutvikling er viktig, der det sosiale skaper trygghet og gir et godt grunnlag for læring, og der deling av kunnskap står sentralt. Det forventes at elevene trener styrke og fleksibilitet også utenom undervisninga.

Sirkuslæreren er veiviseren inn sirkusfaget og underviser ofte i mange ulike disipliner. Læreren vil bruke ulike metoder som ledd i elevenes tilegning av kunnskap og ferdigheter. Eksempler kan være demonstrasjon av øvelser, instruksjonsvideoer eller gjennom plansjer og tegninger.

Organisering

Undervisninga bør ha gjenkjennelig struktur med oppvarming/sirkuslek, uttøying, sirkusteknisk trening, utvikling av sirkusnummer og konstruktiv tilbakemelding. Undervisninga foregår gjerne i grupper.

Undervisningsåret blir delt i faser med vekt på utvikling av gruppa og trening av sirkusferdigheter/teknikk, en produksjonsfase og avvikling av forestillinger. Ulike tema, emner, tradisjoner, disipliner og så videre skaper variasjon og progresjon i undervisninga gjennom året.

Gruppene kan være aldersinndelte, men elevene kan også plasseres i grupper etter nivå, motivasjon og disiplin. Flere sirkusdisipliner er vanskelige, for å ikke si umulige, å trene hjemme. Kulturskolen bør derfor legge til rette for at elever (spesielt i Fordypningsprogrammet) har tilgang til utvidet individuell trening med tilsyn av læreren eller andre voksne. I Bredde- og Kjerneprogrammene trener elevene en gang i uka, eller så mye den enkelte kulturskolen kan legge til rette for.

Gruppestørrelsen bør justeres i forhold til undervisningslokalet, mengden av utstyr, elevenes forutsetninger og alder. Elever i Bredde- og Kjerneprogrammene kan trene i større grupper (10–14 elever/to lærere). Tolærersystemet er viktig for at man best mulig kan ivareta elevenes sikkerhet, dessuten er det utviklende for lærerne som kan støtte og inspirere hverandre. Fordypningselever kan gjerne trene i mindre grupper, da disse elevene krever mer ressurser gjennom individuell veiledning og oppfølging.

Sirkusforestillingen

En sirkusforestilling kan ha ulike format, fra enkeltstående solonummer og små opptredener til helhetlige produksjoner med en underliggende fortelling, roller, kostymer, rekvisitter, lyd og lys, og så videre.

Sirkus er en kunstart som skal uttrykkes og deles. Derfor er det å skape små og større visninger og forestillinger et mål for sirkusfaget i kulturskolen. Å skape innenfor sirkus kan være å utvikle triks, mønster og koreografier. Her trener elevene opp evnen til å kunne se mulighetene i ulike objekter og bevegelsesmønstre for å kunne utvikle egen sirkusteknikk og eget uttrykk. Elevene skal kunne ta del i den kunstneriske prosessen med å skape en forestilling.

Læreren bør ha tidsressurser til administrasjon, vedlikehold av utstyr, rigging av undervisningsrom, utarbeiding av forestillinger og avvikling av forestillinger.

Skoleåret kan organiseres slik at elevene medvirker i produksjonen av forestillingen fra ide til forestilling. Kreativt arbeid med ulike sirkusdisipliner, tema og scenario skaper rammene for forestillingen. Regi, koreografi, scenografi, kostymer, dans, teater, musikk, lyd og lys bidrar til å skape helheten. Gjennom en slik prosess vil sirkuselevne få et eierforhold til forestillingen. Fordypningselever bør få ta del i praktiske oppgaver i gjennomføringen av prosessen.

Kunstnerisk utvikling og pedagogisk arbeid i sirkusgruppa er krevende. I organisering og avvikling av sirkusundervisninga bør det være to lærere, både for å styrke lærernes kompetanse og av hensyn til sikkerhet.

Samarbeid med eksterne aktører

Eksterne samarbeidsaktører kan være fra det frivillige kulturlivet, for eksempel ulike ungdomsmiljø som utøver parkour, turn, kampsport, dans, musikk, samarbeid med grunnskolen, Sirkunst – Norsk Sirkusnettverk og Den kulturelle skolesekken.

3.7.7. Vurdering for læring

Vurdering er en viktig del av læringsarbeidet. Alle elever har behov for å bli sett og få konkrete tilbakemeldinger som støtter progresjon og utvikling. Hensikten med vurdering for læring er at den skal være individtilpasset og støtte opp om elevens personlige og faglige utvikling. Mye av vurderingsarbeidet foregår uformelt i den daglige undervisningssituasjonen i samtale mellom lærer og elev. I sirkus kan vurdering for læring foregå i gruppe eller individuelt. Det er også viktig å utvikle gode formelle vurderingsrutiner og informere både elever og foreldre/foresatte om gruppas og enkeltelevens læring og utvikling.

Elevenes forutsetninger for å lære kan styrkes dersom de

- forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem
- får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen
- får råd om hvordan de kan forbedre seg
- er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og egen utvikling

(udir.no, 2014)

Følgende vurderingsformer bør integreres i opplæringa. Den enkelte kulturskolen avgjør hvordan og i hvilket omfang:

Læringsmålene er kriterier man kan benytte for å vurdere elevenes utvikling. Læringsmålene kan også hjelpe elevene til å forstå hva de skal lære og hva som forventes av dem.

Dialog om faglig kvalitet. Læreren bør legge til rette for å opprettholde en kontinuerlig dialog med elevene om hva som kjennetegner faglig kvalitet og hvordan man oppnår denne.

Læringsstøttende respons er nødvendig for å utvikle elevenes ferdigheter i sirkusfaget. Den betegnes som formativ vurdering. En slik underveisvurdering vil gi elevene en direkte pekepinn på hva de bør arbeide videre med. I undervisningssituasjonen kan elevene få respons på ulike måter: positive kommentarer, applaus, oppmuntrende tilrop eller en mer direkte en-til-en-respons, for å nevne noen eksempler.

Eleven vurderer seg selv og andre. Elevene kan gi hverandre tilbakemeldinger på framføringer og arbeid som pågår (work in progress). Slik øver de opp evnen til aktivt å se og tolke sirkuskunstens uttrykk og å sette ord på dette. Læreren må legge til rette for slike reflekterende samtaler og gi elevene kjøreregler for denne typen tilbakemeldinger.

Egenvurdering bør praktiseres fra starten. Læreren skal sette eleven i stand til å vurdere kvaliteten på eget uttrykk og ta stilling til egen innsats og utvikling. Det er en del av en god læreprosess å vite hva man kan og hva man strever med. Treningsdagbok eller en oversikt over disipliner, triks og ferdigheter man har oppnådd, kan øke elevens bevissthet rundt egen læring og utvikling.

Gruppevurdering kan også være aktuelt i sammenhenger der gruppa skal vurdere kvaliteten på gruppas uttrykk og ta stilling til innsats og utvikling i gruppa.

Milepælmarkering kan være god for enkelte elever. En slik markering kan for eksempel være for å feire at man har nådd et lenge ønsket mål. For lærerne vil en slik markering kunne gi enkelte elevgrupper en felles vurderingsplattform og slik være et godt utgangspunkt for refleksjon rundt læringsmål.

Utviklingssamtaler som er tilpasset alder og nivå mellom elev, lærer og foreldre/foresatte, har en naturlig plass i Kjerneprogrammet og Fordypningsprogrammet. Her utveksles informasjon, og en kan ta opp temaer som utvikling, trening, faglige utfordringer, innsats, resultater, trivsel og ambisjoner.

3.7.8. Lokaler og utstyr

Det fysiske øvingslokalet og sceneforholdene må tilrettelegges for sirkusfagets behov og egenart. Dette innebærer blant annet:

- Treningssalen bør ha god størrelse. Det er ønskelig at takhøyden er minst fem meter, og gode lysforhold og ventilasjon er viktig. Det bør også finnes pauseplass og garderobe med tilgjengelig dusj for elevene.
- Golvet bør ha en overflate som er egnet til fysisk arbeid, for eksempel dansematte eller egnet tregolv.
- For undervisning i luftakrobatikk må man ha godkjente takfester, man må også ha godkjente golvfester for montering av frittstående line og påle.
- Ribbevegg og speilvegg er ønskelig.
- Egnet lagerrom for oppbevaring av sirkusutstyr, kostymer og rekvisita.
- Lærerne bør ha egen garderobe og også ha tilgang til kontor/arbeidsrom og treningssal for å forberede undervisning.

Sikkerhet

Mange sirkusdisipliner er forbundet med stor personlig risiko. Dette gjelder for eksempel ildsjonglering, fakir, luftakrobatikk og visse typer akrobatikk. Det er derfor viktig at man har et gjennomtenkt regelverk og system for sikkerhetsrutiner. Ved trening av luftakrobatikk må kulturskolen og lærere skaffe seg tilstrekkelig kunnskap om korrekt prosedyre for rigging. Man skal alltid undersøke at riggepunktene er godkjente og vedlikeholdt. Man må samtidig sørge for at man benytter sertifisert utstyr som trapeser, tissue, karabiner, sling og annet nødvendig utstyr. Sirkuslærere bør gjennomføre regelmessige sikkerhetskurs i bruk av trampett, trampoline, personrigging og sikring.

Rigging av luftakrobatisk utstyr skal gjøres bare av personer som har fått opplæring i det. Når det gjelder luftakrobatikk, ildsjonglering eller risikofyllt akrobatikk, er det viktig at man presiserer overfor sirkuselevne at dette ikke er noe de skal lære bort videre til venner og bekjente.

Læreren eller en ansvarlig voksen skal alltid være til stede ved trening av luftakrobatikk, trampett/trampoline og ild.

Visningsarenaer

Visningsarenaer for sirkus er svært viktig. Alle elever, uansett nivå eller alder, bør hvert skoleår framføre sirkus for et publikum. Arenaene kan være alt fra små visninger i skolens lokaler til store oppsetninger i kulturhus, teater, samfunnshus eller idrettshaller. Sirkus kan også foregå i ulike rom utendørs, for eksempel på lekeplasser, i parker eller i skogen. Å bruke naturen som sirkusarena kan på sikt være en enestående mulighet for å utvikle et særnorsk sirkusuttrykk.

Større produksjoner krever at man får tilgang til lokalene for rigging og øving i god tid før forestillingen.

Utstyr

Det er viktig at undervisninga tilrettelegges med relevant utstyr. Utstyret kan kjøpes fra ulike forhandlere, men mye kan man lage selv, for eksempel sjongleringsballer, poi, flower sticks.

- Disiplinspesifikt utstyr

Eksempler:

- Sjongleringsutstyr: Slør, baller, kjegler, ringer, diabolo, poi, flowers sticks, tallerken, rokkering, vimpel, sigarbokser, hatter.
- Balanseutstyr: Stram line, slakk line, stylder, rola bola, håndstående-stativ, enhjulssykkkel, balanseball, stige, stol.
- Luftakrobatikk: Tau, tissue, trapes, sling, ring, straps og cloud swing.
- Akrobatikkutstyr: Langmatte, småmatter, små og store landingsmatter, trampett, myk bukk, kasse, trampoline, airtrack.
- Førstehjelpsutstyr som er tilpasset sirkustrainingas behov.
- Avspillingsutstyr for musikk som er lett tilgjengelig og tilpasset størrelsen på rommet for å sikre god lyd kvalitet.
- Tilgjengelig datautstyr og programvare for lyd-, bilde- og filmredigering.
- Sirkusbibliotek med bøker, bilder og film (fysisk og/eller digitale).
- Virkemidler som lysdesign, scenografi, kostymer, rekvisitter og sminke er sentrale elementer i sirkusproduksjon og vil øke den faglige kvaliteten og bidra til å styrke sirkus som en tverrfaglig kunstform.

Utgiver

- Norsk kulturskoleråd

Leder for arbeidet med fagplan for sirkus

- Åste Selnæs Domaas

Fagplangruppe sirkus

- Rune Magnar Andreassen, sirkuspedagog, Karmøy kulturskole
- Seela Wanvik, sirkuspedagog, Trondheim kommunale kulturskole
- Lea Moxness, sirkuspedagog, Trondheim kommunale kulturskole
- Bente Reibo, avdelingsleder samtidssirkus / kunstnerisk leder KULTA, Tromsø kommune

Fagplangruppas koordinator

- Hilde Roald Bern

Redigerere

- Åste Selnæs Domaas
- Egil Hofslie

Korrekturleser

- Torlaug Løkensgard Hoel

Fotograf

- Kristian Wanvik

Design

- Guri Jermstad
- Fabiola Charry (omslaget)

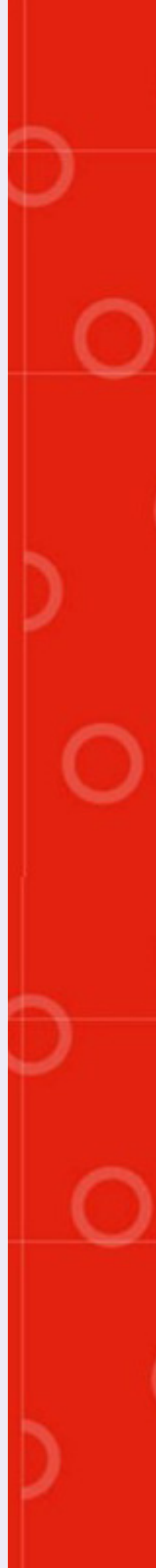
UTKAST

NORSK KULTURSKOLERÅD

kulturskoleradet.no

UTKAST

STRATEGIGRUPPE FOR LANDSTINGSVEDTAK FLYKTNINGER, INNVAANDRERE OG KULTURSKOLE

Justert 30. mars 2017

Uke	Dato	Aktivitet	Sted	Med hvem	Ansvarlig	✓
Uke 51 - 16		Etablering av strategigruppe for å oppfylle landstingsvedtaket	Tr.heim	Merete Åste Ragnhild		✓
		Invit til alle i strategigruppa			Ragnhild	✓
		Møte med Åste for avklaring av mandat og rammer for oppdraget	Tr.heim	Åste Anders Ragnhild	Åste	✓
Uke 52	JULEFERIE					
Uke 3 - 17		Utarbeide PRESENTASJON - Med skisse for utvikling - Fremdriftsplan - Budsjet			Ragnhild	✓
Uke 4	26. jan	1. møte i strategigruppa	Gardermoen	Egil, Åste, Ann Evy, Anders Ann Synnøve, Torkel	Ragnhild	✓
		Ressursdokument: - Skisse over aktuelle innsatsområder - påbegynt	Gmoen	Ragnhild Åste Egil	Anders	✓
	27.jan	Konferens om statens utredning om kulturskolor (SOU 2016:69) – en inkluderande kulturskola på egen grund	Stockholm	Anders Ragnhild		✓
Uke 5						
Uke 6	6. -7. febr	Milepæl 1 Sentralstyremøte Underveisrapportering - del 1	Tr.heim		Åste	✓
	10. febr	Finnut – prosjektet	NMH Oslo		Anders	✓
Uke 7	14. febr	Telefonmøte Anders/Ragnhild	Skype	Anders	Ragnhild	✓
Uke 8						
Uke 9	1.mars	Budsjettmøte for våren – m Åste	Fjordgata	Åste	Ragnhild	✓
	28. febr	Telefonmøte Anders/Ragnhild	Skype	Anders	Ragnhild	✓
Uke 10	9. - 10.mars	Kulturkonferansen «Helt innafor»	Hell		Ragnhild	✓
Uke 11	13.mars	Møte Fargespill – Kjersti	Skype		Ragnhild	✓
	16.mars	Info ut til alle rådgivere - Hva skjer? - Hvor skjer det? - Hvordan skjer det? - Hvem gjør det?	Mail		Ragnhild	✓
	16. mars	Frokostmøte: Integrering - kun for tøffinger.	Trheim		Ragnhild	✓
Uke 12	24. mars	Dagsmøte Anders/Ragnhild	Trheim	Anders	Ragnhild	
		2. møte i strategigruppa	Trheim	Egil, Åste, Ann Evy, Ann Synnøve,	Ragnhild	

				Torkel, Anders		
Uke 13	28. mars	Konferansen «Kulturens rolle i migrasjonens tidsalder»	Oslo	Ann Evy	Ragnhild	
	30. mars	MIKS-seminar Veiviseren-Integreringsmodell Samhandling og kvalitetsutvikling i det lokale integreringsarbeidet	Hamar		Ragnhild	Konf avlyst
Uke 14						
Uke 15	PÅSKEFERIE					
Uke 16	18. april	Telefonmøte Anders/Ragnhild	Skype	Anders	Ragnhild	
	18. - 19. april	Milepæl 2 Sentralstyremøte Underveisrapportering – del 2	Trheim		Åste Ragnhild	
Uke 17						
Uke 18	2. mai	Nordisk konferanse om inkludering og medborgerskap	Oslo			
	3. mai	Heldags skrivemøte Anders/Ragnhild	Gmoen	Anders	Ragnhild	
	3 og 4. mai	3. møte i strategigruppa Skriveprosess	Gardermoen	Egil, Åste, Ann Evy, Anders Ann Synnøve, Torkel	Ragnhild	
Uke 19	10. mai	Ressursdokument: - Skisse over aktuelle innsatsområder - avsluttes		Anders	Ragnhild	
	9. mai	Budsjettmøte med Åste 4-årig budsjett	Fjordgata Skype	Åste, Anders	Ragnhild	
Uke 20	16. mai	Telefonmøte (?) Anders/Ragnhild	Skype	Anders	Ragnhild	
Uke 21						
Uke 22	30.mai	Telefonmøte(?) Anders/Ragnhild	Skype	Anders	Ragnhild	
Uke 23	7. juni	Info Ansattsamling		Anders	Ragnhild	
	7. – 9.juni	Strategidokument overleveres Landsstyremøtet		Anders Ragnhild	Åste	

MOMENT SOM OGSÅ SKAL MED I FREMDRIFTSPLANEN – oppdateres underveis:
Div oppsøkende virksomhet – møter med Fargespill, Kulturtanken/Step, KKS, NAFO

Sak 2017 19 AMU-årsrapport

Saksdokumenter: Årsrapport med HMS handlingsplan og periodevis plan

Saksbehandler: Gunn Otnes

Forslag til vedtak:

Styret tar AMU-årsrapport 2016 til orientering

ÅRSRAPPORT 2016

Arbeidsmiljøutvalget Norsk kulturskoleråd

I utvalget sitter en representant valgt av de ansatte, hovedverneombudet og direktør.

I 2016 sitter følgende i Arbeidsmiljøutvalget:

Valgt av de ansatte: Ingrid Almås

Hovedverneombud: Gunn Otnes

Direktør: Morten Christiansen

Fra Bedriftshelsetjenesten: Gunnhild Aasly

Det er avholdt fire – 4 - møter i 2016; 10. mai, 30. mai, 6. september, 8. desember

Det har i 2016 blitt utarbeidet en *Handlingsplan for HMS-arbeidet i organisasjonen med årshjul* (vedlagt). Det er ut fra denne handlingsplanen blitt gjennomført vernerunder, risikoanalyse og tiltaksplan som har ført til en handlingsplan. Din bedriftshelsetjeneste har sammen med organisasjonen gjennomgått periodevis plan angående samarbeid/bistand fra bedriftshelsetjenesten. Plan er skrevet og gjennomgått på AMU.

Bedriftshelsetjenesten har bistått ved oppfølging av sykmeldt arbeidstaker og kan gi råd/veiledning til ledelsen angående rutiner.

Alle rutiner rundt *Handlingsplan for HMS-arbeidet* og vernerunder er etablert i organisasjonen og møtene i 2016 har hatt som mål og få implementert denne i organisasjonen. Handlingsplan er vedlagt.

Det ble i januar gjennomført vernerunde med tema både det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet. Bedriftshelsetjenesten fikk også i oppdrag å kontakte alle ansatte ute i fylkene/regionene med samme fokus. Det er i hele 2016 jobbet aktivt for å bedre arbeidsmiljøet i organisasjonen.

Det har vært avholdt ansattsamling i januar, mai og desember 2016 i Trondheim, videre er det avholdt organisasjonssamling for politiske og valgte i mai 2016. Alle samlingene hadde godt fremmøte av ansatte i organisasjonen, og viktige tema var veiledning og kommunebesøk.

Hovedverneombud har fått bistand ved helse og HMS spørsmål som er relatert til sykmeldte arbeidstakere, arbeidsplassvurdering er også gjennomført i den forbindelse.

For Arbeidsmiljøutvalg

Trondheim 07.03.2017

4.3 HMS Handlingsplan

Bedrift: Norsk kulturskoleråd

Deltatt ved utarbeidelse:

Dato:

Planen gjelder for perioden: mai 2016 - mai 2017

Forhold som kan medføre risiko	Tiltak	Frist for gjennomføring	Ansvarlig for gjennomføring	Kvittering for gjennomføring
Problemer med innklima (hodepine, slitenhet etc)	Huseier har iverksatt rens av ventilasjon, vaktmester følger opp med måling 1 gang pr uke	Kontinuerlig	Gunn	
Belastningsplager	Ergonomigjennomgang. Bevisstgjøring. Innkjøp v/behov	Kontinuerlig	Gunn	
Psykososialt arbeidsmiljø	Arb.miljøtiltak igangsatt av styret. Medarbeidersamtaler. Sosiale sammenkomster	Kontinuerlig	AMU	
Sykdom/skader på ansatte ved reiser	Utarbeide egen prosedyre. Alle gjøres kjent med denne	Kontinuerlig		
Trafikkuhell v/ bilkjøring	Bevisstgjøring. Førstehjelpskunnskap	Kontinuerlig		
Brann i eget lokale	Utarbeide egen prosedyre. Alle gjøres kjent med denne	Kontinuerlig		
Vold/trusler ved innbrudd	Utarbeide egen prosedyre. Alle gjøres kjent med denne	Kontinuerlig		
Kontorfasiliteter	Gjennomgang av plassering og behov	Kontinuerlig	Morten/Gunn	

4.4 Periodevis plan for BHT's arbeid i virksomheten

Bedrift: Norsk kulturskoleråd
 Periode: mai 2016-mai 2017
 Utarbeidet av/dato: AMU 10.05.2016

Oppgave:	Måned:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	v/behov	Utført
HMS kartlegging/rutiner															
Risikovurdering/handlingsplan						x									x
Periodevis plan m/evaluering						x									
Gjennomgå kontrakten															
Årsrapport				x											x
Veiledning/rådgivning til ledelse/ansatte															x
Vernerunde									x						x
Fraværsoppf/tilrettelegging ansatte															x
Ergonomi/arbeidsplasstilpasning										x					x
Helsekontroller, gen el lovpålagt															x
Arb.miljøkart/psykosos. arb.miljø															x
Kurs: eks HMSopp/førstehjelp											x				
Bistand/forebygge arbeidskonflikt															x
Førstehjelpsutstyr, evt påfyll				x											
AKAN															
Deita på AMU møter															x
Bistand mot andre instanser			x							x					
Informasjon om BHT til ansatte															x
Forebyg. tiltak/oppfølg. v/endringer/innkjøp															x
Brannvern, kurs, utstyr															x
Bistå v/eksponeringer evt målinger															x
Tilbud infivaksine/yrkesvaksine/reisemedisin													x		
Annet: eks tilrettelagt for trening															x